

ENDOCRINOLOGIE CHIRURGICALA SAU CHIRURGIE ENDOCRINA ?

E. Zbranca

Clinica Endocrinologică, Spitalul „Sf. Spiridon” Iași
Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr.T. Popa” Iași

„Endocrinologia chirurgicală este practica chirurgiei glandelor endocrine de către chirurghi care cunosc endocrinologia clinică (medicală)”. Definiția nu-mi aparține dar ea lămurește titlul meu. Aparține Prof. Charles Roye, fondatorul *Asociației franceze de chirurgie endocrină*, membru al asociațiilor americană, britanică și internațională de chirurgie endocrină, autor, alături de Claude Dubose, al unei minunate monografii *Endocrinologie chirurgicale* apărută în editura MED și McGraw-Hill în 1999, având, bineînțeles mai mulți colaboratori. Ce ar trebui să spun eu într-un asemenea material ce se vrea un fel de introducere într-o revistă de specialitate pe care colegul și bunul meu prieten Eugen Târcoveanu vrea s-o lanseze.

Chirurgia endocrină, spre deosebire de alte (unele) ramuri ale chirurgiei este „fiica fiziologiei”. Aserțiunea aparține unui nou endocrinolog, Prof. Rene Mornex din Lyon, membru al Academiei franceze de medicină și mare prieten al endocrinologilor (și în general medicilor) români. Chirurgia endocrină a început, foarte posibil, cu operațiile pentru gușă. Înaintea erei anesteziei, aseptiei și hemostazei mortalitatea în acest fel de intervenții era de peste 40%; ulterior a scăzut la sub 0,5%.

În 1909 Theodor Kocher a primit premiul Nobel pentru lucrările sale privind „cașexia strumiprivă”. Cicatricea (incizia) ce-i poartă numele ne amintește mereu de primul chirurg înnobilit cu acest premiu.

Nu voi face un istoric al endocrinologiei și al descoperirii diversilor hormoni și acțiunilor lor. Voi spune doar că prima jumătate a secolului XX a marcat evidențierea a numeroase țesuturi endocrine și a noi hormoni. Lucrările au continuat cu mereu noi descoperiri.

Pe lângă glandele endocrine clasice, știm azi, că sunt organe secretoare de hormoni și rinichiul, și cordul, și țesutul endotelial, și creierul, și țesutul adipos, și osul. Mai rămâne ceva ne-endocrin în organismul nostru?

De la îndepărtarea de tumori endocrine chirurgii au început să practice și transplant de țesut endocrin. În 1925, Mandl la Viena practica prima intervenție pentru hiperparatiroidie. În 1926, Cezar Roux la Laussane extirpă primul feocromocitom. Mayo, în Rochester, în 1927 extirpă primul insulinom. În 1955 Baum și Nesbit, la Ann Arbor, fac prima suprarenalactomie pentru sindrom Conn, iar în Columbus, Zollinger și Elison fac prima exereză a unui gastrinom.

Cushing opera bolnavii pentru boala ce-i poartă numele, prin anii 1930, folosind calea de abord parietală „a lui Paulescu”.

Urmează era chirurgiei poliendocrinopatiilor cu Anthony J. Edis la Mayo Clinic.

În 1966, G.C. Huggins devine al 3-lea chirurg laureat Nobel pentru tratamentul hormonal în cancerul de prostată.

Se creează asociații naționale și internaționale de chirurgie endocrină în S.U.A., Anglia, Franța. Recent s-a creat și la noi în țară.

Unde suntem noi?

Nu-mi propun să fac un istoric al chirurgiei endocrine sau endocrinologiei chirurgicale în România. Poate altădată și cu colaborarea colegilor chirurghi. Îmi voi face doar o datorie de onoare să amintesc serviciile și echipele chirurgicale din Iași cu care ne mândrim.

Să-i dăm Cezarului ce-i al Cezarului; cu litere de aur voi scrie numele Prof. Vl. Buțureanu. Am câteva motive: a făcut cele mai multe tiroidectomii (magistral!) în România vremii lui; i-am fost intern și extern și l-am urmărit și admirat în intervențiile artistice pe care le făcea (majoritatea cu anestezie locală!); i-am fost și mâna a 2 a și a 3 a în intervenții; în clinică și la sugestia lui mi-am făcut lucrarea de diplomă (*Patologia diverticulului Meckel*); el ne-a lăsat prin testament mândria de casă de oaspeți. La cursul inaugural anual, la fiecare serie de studenți fac un istoric al endocrinologiei românești și ieșene. Prof. Buțureanu își are locul său în expunere. Cu fotografie proiectată, bineînțeles. Să-i amintim și pe ceilalți chirurghi care au cochetat cu chirurgia endocrină: Gh. Chipail, C. Dolinescu, M. Chifan. Nu sunt acum decât umbre și amintiri pioase. Dintre cei ce trăiesc – V. Strat, Gh. Flores, C. Lazăr.

Și bineînțeles echipele actuale. Avem colaborări admirabile, colegiale, fructuoase, corecte cu multe echipe. Pe Bănescu, Năstase, Hrebenciuc i-aș fi sfătuit să se opereze la Iași și nu la București, Germania sau respectiv Franța.

La Clinica I Chirurgie – Prof. Dr. E. Târcoveanu, Prof. Dr. D. Niculescu, Dr. Elena Cotea, Conf. Dr. C. Lupașcu pentru tiroidă, Prof. Dr. Șt. Georgescu pentru obezitate.

La Clinica a III-a Chirurgie – Prof. Dr. Cr. Dragomir, Conf. Dr. Al. Grigorovici, Dr. R. Dănilă, Conf. Dr. L. Andreescu.

La Clinica Chirurgie C.F.R. – Prof. Dr. M.R. Diaconescu.

La Chirurgie infantilă – Prof. Dr. G. Ionescu, Conf. Dr. Aprodu.

Desigur voi fi omis nume din echipele menționate. Cer scuze!

Mesajul ce se vrea transmis ar fi următorul: avem la IAȘI echipe chirurgicale de aur pentru chirurgia endocrină! Colaborarea este fructuoasă dar este loc de mai bine. Am antamat (ca să folosesc un termen la modă) niște întâlniri colegiale pentru discuții de dosare și strategii. Am rămas în stadiu de început. Trebuie să continuăm. Numai din muncă în echipă, din completarea cunoștințelor unora cu ale celorlalți vom asigura progrese. Seniorilor li se adaugă mereu tineri cu pregătire de excepție. Să ne completăm, să ne întrajutorăm, să fim din ce în ce mai utili bolnavilor.

Prestigiul școlii ieșene de medicină va avea de câștigat!

Și odată cu el și cel al medicinei românești.

Ne vom dovedi odată în plus valoarea. Pentru că o avem. Trebuie doar să ne-o clamăm mai tare.

Să se audă, să se vadă!

Deja tinerii ne-au luat-o înainte. De câteva ori mi s-a spus, în mai multe locuri din Franța: „C'est grace a vos jeunes medecins que la medecine française rajeuni”. Și din alte țări am remarci similare.